

وضعیت موجود گردشگری استان لرستان
هدف گذاری و ارائه پیشنهادات طرح توسعه کسب و کار و اشتغال پایدار (طرح تکاپو)

عوامل داخلی مؤثر بر توسعه گردشگری استان لرستان

- هدف این مرحله شناسایی و ارزیابی نقاط قوت و ضعف داخلی استان است؛ یعنی جنبه‌هایی که در دستیابی به اهداف برنامه‌ریزی زمین‌های مساعد یا بازدارنده دارد مد نظر می‌باشد.

- نقاط قوت

- نقاط ضعف

نقاط قوت

- برخوردار از تالاب‌ها، شبکه رودخانه‌های وسیع و همچنین وجود چشم‌اندازهای منحصر به فرد دریاچه گهر و دریاچه کیو و موقعیت ویژه آن‌ها
- وجود آثار و گنجینه‌های عظیم و شناخته شده مفرغی و سایت‌های باستانی پیش از تاریخ
- برخوردار از چشمه‌ها و سراب‌های متعدد با پراکنش وسیع در سطح شهرستان‌های استان
- برخوردار از آبشارهای زیبا و متعددی همچون آبشار آب سفید، وارک، بیشه، چکان، گریت، نوژیان، افرینه، سنر و ...
- وجود تفرجگاه‌ها و کاروانسراهای تاریخی همچون تفرجگاه مخمل کوه، شوراب، کیگوران، نوژیان و کاروانسراهای چمشک، شهنشاه و ...
- وجود سنگ‌نوشته‌ها، پل‌های باستانی، مساجد قدیمی و بازارها و بناهای تاریخی به عنوان جاذبه‌های فرهنگی - تاریخی
- وجود عشایر کوچ‌نشین و مسیرهای کوچ‌رو و نیز شیوه زندگی خاص و سنتی آن‌ها
- تعدد پل‌های باستانی و تاریخی از جمله پل کشکان، پل دختر، پل شاپوری، پل گاومیشان و ... در سطح استان و پراکنش آن‌ها که از شاهکارهای دوره‌های گذشته به شمار می‌آیند
- برخوردار از ظرفیت‌های متعدد و متنوع فرهنگی همچون تنوع غذایی، آواها و نواهای دلنشین، آداب و رسوم خاص، صنایع دستی متنوع، زندگی عشایری و کوچ‌نشینی با سنن و آداب ویژه و ...

نقاط ضعف

- ضعف در زیرساخت‌های هوایی و ریلی و محدود بودن پروازهای تنها فرودگاه استان
- ضعف و ناتوانی در امور آموزشی، تبلیغات و بازاریابی
- عدم انتخاب بازارهای هدف بر اساس شیوه‌های سیستماتیک و علمی
- عدم توجه و برنامه‌ریزی‌های منسجم به منظور ساماندهی و ثبت جهانی جاذبه‌های مهم و تأثیرگذار استان
- عدم بکارگیری نیروهای انسانی متخصص، کارآمد و علمی در بخش گردشگری و مدیریت ناکارآمد و غیر تخصصی در سطح کلان و در بسیاری از جاذبه‌های استان
- کمبود اعتبارات بخش دولتی و خصوصی در سرمایه‌گذاری گردشگری و امور زیربنایی
- ضعف آموزش و فرهنگ گردشگرپذیری و عدم شناخت از ابعاد وسیع گردشگری، مزیت‌های آن
- فرسوده بودن ناوگان حمل و نقل درون شهری و برون شهری استان و عدم وجود پایانه مسافربری برون شهری متمرکز در مرکز استان

عوامل خارجي مؤثر بر توسعه گردشگري استان لرستان

- هدف اين مرحله سنجش محيط خارجي استان جهت شناسايي فرصت‌ها و تهديدهايي است كه استان لرستان در ارتباط با گسترش و توسعه گردشگري با آن مواجه است.
- فرصت‌ها
- تهديد‌ها

فرصت‌ها

- وجود ظرفیت‌های مهم تاریخی و طبیعی همچون دره خرم آباد و قلعه فلک الافلاک، پل‌های تاریخی، ژئوسایت‌های شیرز، سیمره و ... به منظور ثبت در میراث جهانی سازمان یونسکو
- برخورداری از 42 روستای هدف گردشگری با قابلیت‌های ویژه طبیعی، تاریخی و فرهنگی
- وجود 35 منطقه نمونه گردشگری ویژه برای ساماندهی و واگذاری و نیز ایجاد محورهای جدید گردشگری
- برخورداری از پتانسیل‌های متعدد و کم نظیر طبیعی (آبشارها، جنگل‌های بلوط، گونه‌های بی‌نظیر جانوری، رودخانه‌های پر آب، چشمه‌ها و سراب‌های متعدد، اقلیم متنوع و ...)
- وجود مرز مشترک با 7 استان کشور و همسایه بودن با استان‌های صنعتی و برخورداری همچون اصفهان، خوزستان، مرکزی و ...
- سابقه تاریخی کهن و نام گذاری یکی از تمدن‌های تاریخی به نام عصر مفرغ که برگرفته از جغرافیای این خطه می‌باشد
- برخورداری از گونه‌های خاص و اندمیک همچون سمندر نارنجی لرستانی و زیستگاه آن و ماهی کور
- وجود تپه‌های باستانی، قلعه‌های تاریخی، دره‌های منحصر به فرد (همچون دره خرم‌آباد و شیرز) و سنگ نوشته‌های متعدد و غارهای بی‌شمار تاریخی و پیش از تاریخ که زمینه مطالعات تاریخی و باستان‌شناسی را در استان فراهم نموده است
- برندینگ و توان بالای ساخت برندهای منحصر به فرد همچون سرزمین آبشارها، قطب مفرغ، پایگاه پل‌های تاریخی، قطب اکوتوریسم و ژئوتوریسم و ...)
- برخورداری از صنایع دستی متنوع، موسیقی غنی، مراسم آئینی و آداب و رسوم سنتی که از جاذبه‌های غیر ملموس فرهنگی در استان بشمار می‌آیند.

تهدیدها

- فرسوده بودن و فاصله بسیار زیاد تجهیزات و امکانات اکثریت واحدهای اقامتی، پذیرایی و بین‌راهی استان با استانداردهای بین‌المللی
- اشغال اراضی و فضای پیرامون بسیاری از جاذبه‌های مهم استان توسط بخش‌های غیر مرتبط (قلعه فلک الافلاک و قلعه‌های روستای امام زاده قاسم ازنا، پل‌های تاریخی و ...) و مشخص نبودن حریم و عرصه بلافصل آن‌ها
- عدم شناخت و درک صحیح نسبت به اهمیت صنعت توریسم و نگاه بخشی به آن بعنوان یک بخش خدماتی و نه بعنوان یک صنعت در حال رشد و تأثیرگذار
- توسعه نیافتگی اقتصادی (صنعتی، خدماتی، کشاورزی) استان و به تبع آن ظهور و بروز سایر مشکلات اجتماعی، فرهنگی و ...
- بی‌توجهی و اقدامات غیرکارشناسی بعضی از مسئولان که آسیب‌دیدگی و ضررهای جبران‌ناپذیر به یادمان‌های تاریخی و محوطه‌های طبیعی را در پی خواهد داشت.

نتیجه گیری و ارائه راهبردها

- لرستان شرایط لازم جهت گسترش و توسعه صنعت گردشگری را داراست و ضروری است پس از شناخت این موقعیت‌ها، برنامه‌ریزی‌های لازم برای رشد و توسعه و نیز بهره‌گیری و بهره‌برداری از آنها انجام پذیرد. از طرفی استان لرستان دارای نقاط ضعف و تهدیدهای قابل توجهی است که بایستی با برنامه‌ریزی‌های مدون و جامع، و نیز ارائه راهبردهای دقیق و هدفمند، ارتقاء و حفظ نقاط قوت، بهره‌گیری از فرصت‌ها و نیز رفع نقاط ضعف و مقابله با تهدیدها را بایستی در دستور کار قرار داد. از این‌رو ضرورت توجه به صنعت گردشگری استان در راستای اهداف و برنامه‌های فرادست همچون سند چشم‌انداز، سند آمایش، طرح جامع گردشگری، برنامه‌های چهارم و پنجم و ششم توسعه، احکام اجرایی و نیز برنامه‌های آتی توسعه می‌بایست مورد توجه ویژه قرار گیرد.

سیاست های کلی

- سیاست کلی جهت توسعه صنعت گردشگری استان به شرح ذیل پیشنهاد می‌گردد:
- اولویت بخشیدن به صنعت گردشگری در توسعه آتی استان بویژه در شهرهای دارای قابلیت گردشگری
- به حداکثر رساندن سهم گردشگری در ایجاد فرصتهای اشتغال بویژه برای نسل جوان و افراد بیکار و فراهم نمودن امکانات کسب درآمد جدید بخصوص در مناطق روستائی
- افزایش مشارکت‌های اجتماعی و توسعه فرهنگ گردشگر پذیری
- ایجاد تعامل و همکاری بخشی و فرا بخشی
- تغییر رویکرد عمومی نسبت به گردشگری از فعالیتی خدماتی به فعالیتی صنعتی
- با توجه به زمین مرجع بودن جاذبه‌های گردشگری، شایسته است مبنا در گردشگری بر اساس مصوبه «ژئوتوریسم» قرار گیرد
- اقتصادی نمودن میراث فرهنگی و طبیعی بر پایه نگرش توسعه پایدار
- تغییر رویکرد بخش دولتی از امور عملیاتی به امور نظارتی و حاکمیتی و نیز رفع معضلات توسعه کارکرد بخش خصوصی در حوزه گردشگری
- ارتقای صنعت گردشگری به سوی توازن و تعادل اقتصادی لرستان بر پایه گردشگری - کشاورزی و صنعت معدن
- حفظ میراث فرهنگی و پدیده‌های طبیعی به عنوان بستر توسعه گردشگری

راهبردها و پیشنهادات

- فراهم نمودن مقدمات و تدوین برنامه زمان‌بندی شده برای اجرا و اتمام پروژه‌های نیمه تمام دولتی و خصوصی همچون برج‌های دوقلو خرم‌آباد، هتل صخره‌ای و هتل بام، پارک مینیاتوری و ...
- ارتقاء کیفیت مدیریت شهری
- آزادسازی حریم آثار تاریخی - فرهنگی (قلعه فلک الافلاک و پل‌های تاریخی)
- معافیت از مالیات و هرگونه عوارض دیگر برای سرمایه‌گذاران بخش گردشگری برای مدت 5 سال
- اختصاص 5 درصد از تسهیلات اعطایی بانک‌ها در پروژه‌های حوزه گردشگری به استان
- دوران تنفس تسهیلات پرداختی در پروژه‌های مجموعه‌های گردشگری به حداقل 3 سال و دوران بازپرداخت حداقل 10 ساله
- تأمین و در اختیار گزاردن سالانه حداقل 150 میلیارد ریال (یا هر رقم تشخیصی دیگر) به عنوان کمک فنی و اعتباری جهت پرداخت مابه‌التفاوت سود بالا در اختیار استان
- ارتقاء استانداردهای پذیرایی از طریق دوره‌های آموزشی برای هتل‌ها، رستوران‌ها، بین‌راهی‌ها، اقامتگاه‌های بوم‌گردی و ...
- اجرای طرح روستاهای بدون بیکار با محوریت روستاهای هدف گردشگری بیشه، ونایی و سنگ‌تراشان

راهبردها و پیشنهادات

- ایجاد اکوموزه روستایی و عشایری لرستان
- ایجاد موزه بزرگ لرستان
- ایجاد باغ موزه مشاهیر استان و کشور
- تأمین اعتبارات مورد نیاز برای تجهیز حداقل 3 پارک جنگلی در استان
- ساماندهی حداقل 10 روستای گردشگری
- تأمین زیرساخت‌های حداقل 5 منطقه نمونه گردشگری در سطح استان (آب، برق، گاز، راه، پارکینگ و سرویس بهداشتی)
- ایجاد حداقل 2 بازارچه دائمی صنایع دستی در سطح استان (بروجرد و خرم‌آباد)
- طراحی و بازطراحی رودخانه خرم‌آباد به عنوان محور مهم گردشگری درون شهری (از شمال به جنوب شهر) و نیز تغییر کاربری توریستی، تفریحی و گردشگری رودخانه و اراضی پیرامون آن به نحوی که در پایان برنامه ششم توسعه ساماندهی شده و آماده بهره‌برداری و گل‌گشت در حاشیه آن فراهم گردد
- اجرای مجتمع آبدرمانی در چشمه آبگرم نورآباد در زمینی به مساحت 1.2 هکتار شامل استخر مردانه و زنانه، پارکینگ و